

Sygn. akt VI ACa 405/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2009 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Małgorzata Manowska (spr.)

Sędzia SA Aldona Wapińska

Sędzia SA Teresa Mróz (SO del.)

Protokolant Karolina Kulibska

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2009 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. D. i J. P.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W.

o uchylenie uchwał

na skutek apelacji wniesionej przez powoda J. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 28 stycznia 2009 r.

sygn. akt XXV C 754/08

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Uzasadnienie.

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa E. D. wnosił o uchylenie uchwały Nr(...) Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W..

Powód J. P. wnosił o uchylenie uchwały Nr (...) oraz uchwały o wyborze członków rady nadzorczej, chociaż podał, że w tym przedmiocie nie została podjęta żadna uchwała.

Sprawy z powództwa E. D. oraz J. P. zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Pozwana wносиła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 28 stycznia 2009 r. oddalił powództwo.

Sąd I instancji ustalił, że w pierwszym kwartale 2008 r. w pozwanej Spółdzielni pracowano nad przygotowaniem zmian do statutu celem dostosowania go do zmienionego stanu prawnego w zakresie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Efektem tych prac była uchwała (...)podjęta w dniu 26 marca 2008 r.

W dniu 12 czerwca 2008 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) złożyła w sądzie rejestrowym wniosek o wpisanie zmian statutu.

Na dzień 28 i 29 czerwca 2008 r. Zarząd pozwanej zwołał Zebranie Przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...). O powyższym posiedzeniu Zarząd powiadomił członków Spółdzielni wywieszając zawiadomienia na klatkach schodowych na tablicach ogłoszeń. W ogłoszeniach była informacja o czasie i miejscu oraz porządku obrad.

Zebranie Przedstawicieli poprzedzone było Zebraniem Grup Członkowskich. Na zebraniu Grupy Członkowskiej nr (...) podjęto uchwałę, w której zażądano zmiany pkt 12 porządku obrad na Zebranie Przedstawicieli przez rozpatrzenie również i podjęcie uchwały o zmianie uchwał Zebrania Przedstawicieli dotyczących zmian w statucie w zakresie par. 7, par. 131 i par. 156 ustęp 2.

W związku z tym Zarząd pozwanej uzupełnił porządek obrad o pkt 12 [1] przewidujący rozpatrzenie i podjęcie uchwały o zmianie uchwały Zebrania Przedstawicieli dotyczących zmian w statucie Spółdzielni Mieszkaniowej (...).

W toku Zebrania do tego punktu porządku obrad złożono wniosek o uchylenie zapisów statutu w części VI – Organy Spółdzielni to jest od par. 107 do 146 oraz par. 7 i par. 156. Wniosek przewidywał zobowiązanie Rady Nadzorczej do niezwłocznego przygotowania zmian do statutu, w zakresie uchylonych zapisów.

Na spotkaniu w dniu 29 czerwca 2008 r. Zebranie Przedstawicieli podjęło uchwałę Nr (...), którą uchylono zmiany części VI statutu od par. 107 do par. 146 włącznie oraz uchylono zmiany wprowadzone w par. 7 i par. 156 uchwalone uchwałą z dnia 26 marca 2008 r. Ponadto uchwała zobowiązywała Zarząd do niezwłocznego wycofania z sądu rejestrowego wniosku o rejestrację zmian oraz zobowiązywała Radę Nadzorczą do powołania komisji statutowej w celu przygotowania propozycji zmian statutu.

W listopadzie 2008 r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli, które podjęło uchwałę w przedmiocie zmian do Statutu, z tym, że wniosek do sądu rejestrowego o naniesienie tych zmian jeszcze nie został złożony.

Powodowie zarzucali, że uchwała Nr(...)nie była przewidziana w porządku obrad Grup Członkowskich, których zebrania odbywały się przed Zebraniem Przedstawicieli, nie była też przewidziana w porządku obrad na Zebranie Przedstawicieli. Podnosili również, że w czasie obrad na Zebraniu Przedstawicieli nie zarządzono głosowania nad wnioskiem o głosowanie imienne, co miało wpływ na treść podejmowanych uchwał. Wskazali także, że uchwała Nr (...) przewidywała w par. 7, że wszystkie decyzje dotyczące Spółdzielni, a mające ewentualnie pogorszyć sytuację mieszkańców, miały być poprzedzane zasięgnięciem opinii mieszkańców. Wycofanie tego zapisu ze statutu jest niekorzystne dla członków Spółdzielni.

Sąd Okręgowy uznał, że nie zachodzą przesłanki przewidziane w art. 42 par. 3 prawa spółdzielczego uzasadniające uchylenie uchwały Nr (...).

Zebranie Przedstawicieli pozwanej obradowało w oparciu o przepisy Regulaminu Obrad z dnia 19 stycznia 2002 r. Uzupełnienie porządku obrad o pkt 12 [1] nastąpiło z inicjatywy Grupy Członkowskiej nr (...)i odbyło się według procedury określonej w par. 7 Regulaminu. Przepis ten przewiduje, że żądanie uzupełnienia porządku obrad może być zgłoszone na piśmie na co najmniej 14 dni przed terminem Zebrania Przedstawicieli, a na 7 dni przed tym terminem powinien być podany do wiadomości członków spółdzielni uzupełniony porządek obrad. Sąd I instancji wskazał, że wprawdzie żądanie Grupy Członkowskiej nr (...) o rozszerzenie porządku obrad ZP zostało złożone do zarządu na 10 dni przed Zebraniem, jednakże na skutek szybkiego działania zarządu, uzupełniony porządek obrad został podany do wiadomości członków spółdzielni na 10 dni przed Zebraniem Przedstawicieli. Chociaż wniosek Grupy Członkowskiej nr (...) obejmował zmianę uchwał dotyczących zmian w statucie, a nie ich uchylenie, to jednak nie można z tego

wywodzić, że decyzja o uchyleniu uchwał nie mieści się w porządku obrad. W tych konkretnych okolicznościach chodziło bowiem o wyeliminowanie już wcześniej uchwalonych postanowień i zastąpienie ich nowymi zapisami.

Za nieuzasadniony uznał Sąd Okręgowy zarzut, że nie zarządzenie głosowania imiennego było błędem formalnym, który miał wpływ na treść podjętej uchwały. Zgodnie z par. 13 Regulaminu, głosowanie na Zebraniu odbywa się jawnie z określonymi wyjątkami. Na pisemne żądanie 1/5 liczby delegatów obecnych na Zebraniu prowadzący je może zarządzić głosowanie imienne. Faktem jest, że przewodniczący nie zarządził głosowania nad wnioskiem formalnym o przeprowadzenie głosowania imiennego. Nie oznacza to jednak, że gdyby głosowanie nad takim wnioskiem zostało zarządzone, to ZP podjęłoby taką uchwałę. Powodowie nie przedstawili żadnych dowodów wskazujących na to, że gdyby przeprowadzono głosowanie imienne nad zaskarżoną uchwałą, wynik głosowania byłby inny.

Odnosząc się do żądania uchylenia uchwały o wyborze Rady Nadzorczej, Sąd I instancji uznał, że żądanie powodów w tym zakresie nie poddaje się weryfikacji. Powodowie twierdzili bowiem, że nie została podjęta uchwała o wyborze rady nadzorczej, ponieważ głosowanie nad wyborem poszczególnych członków rady nadzorczej nie jest wyborem tej rady. Skoro zatem uchwała nie została podjęta, to nie można jej skutecznie uchylić.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód J. P..

W apelacji zarzucił:

- naruszenie art. 6 k.c. przez uznanie za nieudowodnione, że zaskarżona uchwała powzięta została w sposób wadliwy, godzi w interesy spółdzielni oraz ma na celu pokrzywdzenie członków spółdzielni, w tym powoda;
- naruszenie art. 233 k.p.c. przez wydanie wyroku bez wszechstronnego zebrania, a tym bardziej bez wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zaoferowanego przez strony.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł również, że wobec bezskutecznego upływu terminu dla dokonania przez Spółdzielnię zmiany statutu, instytucja Zebrania Przedstawicieli przestała istnieć jak organ władny podejmować jakiegokolwiek decyzje.

W konkluzji skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku przez ustalenie, że zaskarżona uchwała powzięta została przy istnieniu przesłanek skutkujących jej uchyleniem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie może odnieść skutku prawnego, chociaż najistotniejszy z jej zarzutów jest trafny.

Powództwo o uchylenie uchwały Nr (...) oraz uchwały o wyborze Rady Nadzorczej nie zasługiwało na uwzględnienie z innych względów, niż wskazał Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd powodów, że zaskarżona uchwała podjęta została przez organ nieistniejący.

Ustawą z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2007/125/873 – dalej także ustawa zmieniająca) wprowadzono do ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych art. 8 [3]. Zgodnie z paragrafem 1 tego przepisu walne zgromadzenie spółdzielni mieszkaniowej nie może być zastąpione przez zebranie przedstawicieli, jednakże, jeżeli statut tak stanowi, w przypadku gdy liczba członków spółdzielni mieszkaniowej przekroczy 500, walne zgromadzenie może być podzielone na części.

Ustawa z 14 czerwca 2007 r. weszła w życie z dniem 31 lipca 2007 r. W art. 9 ustęp 1 tej ustawy ustalono, że spółdzielnie istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy dokonują zmian swoich statutów nie później niż do dnia 30 listopada 2007 r. Zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego tych zmian spółdzielnie dokonują w ciągu 30 dni od dnia podjęcia uchwały, nie później niż do dnia 30 grudnia 2007 r., stosownie do wymagań niniejszej ustawy i w trybie przewidzianym w ustawie – prawo spółdzielcze. Art. 9 ustęp 2 ustawy zmieniającej stanowi, że do

czasu zarejestrowania zmian statutów postanowienia dotychczasowych statutów regulujące funkcjonowanie zebrania przedstawicieli pozostają w mocy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przepis art. 9 ustęp 1 ustawy z 14 czerwca 2007 r. nie zawiera terminu wyłącznie instrukcyjnego i nie może on być interpretowany w ten sposób, że niezależnie od tego, kiedy wniosek o zarejestrowanie zmian statutu został złożony, to do czasu jego rozpoznania przez sąd rejestrowy, postanowienia dotychczasowych statutów regulujące funkcjonowanie zebrania przedstawicieli pozostają w mocy. Oznaczałoby to, że spółdzielnie mieszkaniowe mogłyby nie podejmować uchwał zmieniających statuty przez czas nieokreślony i funkcjonować w oparciu o dotychczasowe zasady, co czyniłoby art. 8 [3] par. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w istocie przepisem „martwym”, uzależniając jego wejście w życie od woli organów spółdzielni, nie zaś od woli ustawodawcy.

Art. 9 ustęp 1 ustawy zmieniającej nałożył na spółdzielnie istniejące w dniu 31 lipca 2007 r. obowiązek dokonania w ich statutach zmian (podjęcia uchwały) obligatoryjnie do dnia 30 listopada 2007 r., a złożenia wniosku o zarejestrowanie tych zmian nie później, niż do dnia 30 grudnia 2007 r. Tylko w przypadku, gdy powyższe terminy zostały zachowane, dotychczasowe zgromadzenia przedstawicieli mogą działać do czasu rozpoznania wniosku przez sąd rejestrowy. Ratio legis takiego rozwiązania jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tych spółdzielni mieszkaniowych, które we właściwym terminie wypełniły ustawowy obowiązek, a brak możliwości działania według nowych zasad wynika nie z ich opieszałości, ale z konieczności przeprowadzenia procedury sądowej.

Sąd Apelacyjny uznał, że termin określony w art. 9 ustęp 1 ustawy zmieniającej jest terminem zawitym prawa materialnego, po upływie którego ustaje możliwość funkcjonowania i podejmowania uchwał przez zebranie przedstawicieli, z wyjątkiem określonym w art. 9 ustęp 2. Po dniu 30 grudnia 2007 r. zebrania przedstawicieli przestają istnieć jako ustawowe organy spółdzielni mieszkaniowych i wszelkie decyzje należące uprzednio do ich kompetencji (w tym decyzja o zmianie statutu) muszą być podjęte przez walne zgromadzenie.

Warto wskazać, że podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 27 stycznia 2009 r. (I ACa 1299/08).

W tym stanie rzeczy uchwały Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...) podjęte w dniu 28 i 29 czerwca 2008 r. są uchwałami nieistniejącymi, jako podjęte przez organ nieistniejący. Na poprawność powyższego stanowiska nie ma znaczenia fakt, że w dniu 12 czerwca 2008 r. pozwana złożyła w sądzie rejestrowym wniosek o ujawnienie zmian wprowadzonych w statucie uchwałą nr (...) podjętą w dniu 26 marca 2008 r. Uchwała ta bowiem również podjęta została przez organ nieistniejący i jako taka jest uchwałą nieistniejącą.

Pomimo powyższych ustaleń apelacja podlegała oddaleniu.

Art. 42 prawa spółdzielczego, po zmianach wprowadzonych z dniem 22 lipca 2005 r. (ustawą z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 05.122.1024) przewiduje możliwość zaskarżania uchwał za pomocą trzech rozłącznych i wykluczających się środków prawnych, to jest powództwa o uchylenie uchwały, powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały oraz powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały. Zasadność skorzystania z każdego z tych środków wymaga spełnienia odmiennych przesłanek. W przypadku żądania uchylenia uchwały jest to sprzeczność wyłącznie z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzenie w interesy spółdzielni albo pokrzywdzenie członka spółdzielni (art. 42 par. 3 prawa spółdzielczego). W przypadku żądania stwierdzenia nieważności uchwały jest to sprzeczność z ustawą (art. 42 par. 2 prawa spółdzielczego). W przypadku natomiast żądania ustalenia nieistnienia uchwały na podstawie art. 42 par. 9 prawa spółdzielczego w związku z art. 189 k.p.c. chodzi o tak rażące uchybienia w procesie jej podjęcia, że nieprawidłowości w zwołaniu lub procedowaniu określonych organów wykluczają możliwość stwierdzenia, że wyraziły one wolę jako ten właśnie, uprawniony organ (np. wyrok SN z 2 sierpnia 2007 r., V CSK 163/07, M. Spół. 2008/3/48; wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 1972 r., II CR 1712/72, OSNC 1973/7-8/135 – co do braku wymaganej większości głosów za podjęciem uchwały i sfałszowaniu wyników wyborów; uchwała Sądu Najwyższego z 24 czerwca 1994 r., III CZP 81/94, OSNC 1994/12/241 – co do uchwały podjętej przez zgromadzenie, które nie zostało zwołane). Skoro zaskarżona uchwała nr 10/2008 została podjęta przez organ nie przewidziany w ustawie, to w sensie

obiektywnym uchwała ta nie istnieje i nie może podlegać uchyleniu nawet w tym celu, aby całkowicie wyeliminować ją z obrotu prawnego. Przyjęcie odmiennego stanowiska niweczyłoby sens nowelizacji art. 42 prawa spółdzielczego, wprowadzonej z dniem 22 lipca 2005 r.

Ponieważ powodowie konsekwentnie wnosili o uchylenie zaskarżonej uchwały, tak sformułowane powództwo nie mogło być uwzględnione.

Mając na uwadze przedstawione wyżej okoliczności Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak na wstępie. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.